

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Solvuntur objectiones

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

causam ex tali semine, scilicet Abraham; & in A
alio signo subsequenti ordinaverit Abraham &
alios ab eo descendentes, ad tantum bonum dis-
poni per sua bona opera, quæ prius erant futura
ordine executionis.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò contra primam conclusionem:
Antiqui Patres meruerunt de condigno re-
gnum celorum: Ergo & apertione illius, sub-
indeque & ipsam incarnationem, quantum ad
effectum ejus secundarium & minus principale.

Respondeo cum D. Thoma in 3. dist. 18. quæ-
st. 6. quæstionem. 2. ad 2. quod antiqui Patres
meruerunt introitum paradisi, quantum ad id quod
personæ est, sicut & nos; tamen quod removeretur im-
pedimentum quod erat ex parte naturæ, mereri non
potuerunt, & ideo semper remanebat eis janua clausa.
Duo itaque clauderant celos ante incarnationem
Verbi, scilicet culpa totius naturæ, & indi-
gnitas cujuslibet particularis; & licet antiqui
Patres per proprium meritum hoc secundum
impedimentum removere potuerint, primum
tamen non potuerunt tollere, quia ad removen-
dum hoc impedimentum requiritur gratia capi-
tis, quam antiqui Patres non habebant. Unde li-
cet de condigno meruerint apertione regni
coelestis, prout dicit remotionem impedimenti
quod se tenet ex parte cujuslibet particularis,
non tamen prout importat remotionem impe-
dimenti quod se tenebat ex parte naturæ, per
peccatum originale vitiatæ.

Objicies secundò contra secundam conclusi-
onem: Sicut se habet ordo naturæ ad ordinem gra-
tiæ, ita se habet ordo gratiæ ad ordinem hyposta-
ticum: Sed nihil est in toto ordine naturæ, quod
possit mereri, etiam de congruo, ordinem gra-
tiæ, aut aliquid ad ipsum pertinemens: Ergo nihil
etiam est in ordine gratiæ, quod etiam mereri pos-
sit aliquid pertinemens ad ordinem hypostaticum.

Respondeo negando absolute Majorem: Quia
vis enim nihil sit in toto ordine gratiæ quod ad-
quet unionem hypostaticam, aut ea quæ ad ipsam
pertinent, nec consequenter quod eam mereatur
de condigno; tamen in hoc differt ab ordine na-
turæ, quod ordo naturæ præcise non includit ami-
citiæ cum Deo, bene tamen ordo gratiæ; & sic
quia ad meritum de congruo non requiritur æ-
qualitas cum præmio, sed sufficit solum quod
funderetur in amicitia, inde fit ut quamvis in or-
dine naturæ non possit esse meritum, etiam de
congruo, respectu gratiæ, possit tamen esse in or-
dine gratiæ, respectu unionis hypostaticæ, cir-
cumstantiarum, & effectuum ejus.

Dices, Opera ordinis gratiæ magis sunt impro-
portionata unioni hypostaticæ, quam opera me-
re naturalia ipsi gratiæ: Ergo si per opera natura-
lia homo non possit de congruo mereri primam
gratiam, à fortiori per opera ordinis gratiæ me-
reri non poterit unionem hypostaticam. Conse-
quentia videtur legitima, Antecedens etiam est
manifestum: cum enim ordo hypostaticus, ut supra
dicebamus, involvat personam Verbi divini, quæ
est infinitæ dignitatis & perfectionis, veluti in
infinitum excedit ordinem gratiæ, qui cum sit fi-
nitus, solum finito modo distat ab ordine naturæ.

Respondeo distinguendo Antecedens: Sunt
magis improporionata respectu unionis hypo-

Tom. IV.

staticæ, physicæ & in esse entis consideratæ, con-
cedo. Moraliter & in ratione beneficii spectatæ, ne-
go. Gratia enim reddit amicum Dei, unde
cum inter amicos debeat esse communicatio bo-
norum propriorum, inde fit quod ille qui habet
gratiam, sit maxime proportionatus ad commu-
nicandum in bonis propriis Dei, subindeque ad
obtinendam incarnationem in ratione beneficii,
quæ est communicatio boni maxime proprii
Deo, ille verò qui habet solum naturam, & qui
elicit opera merè naturalia, cum non sit amicus
Dei, imò defacto sit ejus inimicus, nullam habet
in se proportionem ad communicandum in gra-
tia, quæ cum sit participatio formalis naturæ di-
vinæ, est etiam bonum maxime proprium Deo.

Objicies tertio: Eodem modo philosophandum
est de meritis respectu executionis quæ fit in tẽ-
pore, & respectu prædestinationis æternæ: Sed
respectu prædestinationis divinæ SS. Patres non
meruerunt etiam de congruo incarnationem alias
meruissent etiam de congruo prædestinationem
Incarnationis, quod non admittunt communiter
Theologi: Ergo &c. Major probatur, quia idem
ordo quæritur inter se servant in tempore secun-
dum causam & effectum, servare etiam debent
in præcensione & prædestinatione divina unde si
voluntas quæ prædestinata fuit Incarnatio sine
prævisis meritis SS. Patrum, est efficax, debet
etiam in tempore habere effectum independen-
ter ab illis meritis.

Respondeo, negando absolute Majorem, ut
enim in Tractatu de Prædestinatione docuimus,
Deus ab æterno secundum ordinem intentionis,
prædestinavit homines ad gloriam, independen-
ter ab illorum meritis; ita ut merita hominum
prævisa, nullo modo fuerint causa motiva quæ
Deum impulerit ad prædestinandum eos ad glo-
riam. Nihilominus in executione temporali di-
vinæ providentiæ & prædestinationis, Deus nulli
adulto confert gloriam, nisi præsuppositis meritis
illius. Unde ad probationem illius Majoris di-
cendum est, duplicem esse in mente divina ordi-
nem, alium intentionis, & alium executionis, &
eundem ordinem quem res inter se servant in
tempore secundum causam & effectum, servare
etiam in ordine executionis præconcepto & præ-
existente ab æterno in mente divina; secus verò
in ordine intentionis, iste enim cum executione
temporali in modo attingendi effectum non ad-
æquatur, sed potius opposito modo procedit,
quia ad id unde incipit intentio, terminatur ex-
ecutio.

Objicies quartò: Principium meriti non potest
cadere sub merito, etiam de congruo: Sed incar-
natio fuit principium meriti SS. Patrum: Ergo
non potuit cadere sub merito illorum, etiam de
congruo. Major patet, nam hæc ratione articulo
præcedenti docuimus, Christum non potuisse
mereri, etiam de congruo, unionem hypostati-
cam, & in Tractatu de Justificatione & Merito,
ex hoc principio inferunt Theologi, neminem
posse sibi mereri, etiam de congruo, primam gra-
tiam justificantem. Minor verò probatur Omne
meritum repertum in antiquis Patribus, fuit ex
gratia collata per Christum: Sed gratia collata
ex meritis Christi, supponit incarnationem tan-
quam sui principium: Ergo & merita sancto-
rum Patrum. Incarnationem tanquam sui prin-
cipium supponebant.

Mirum est, quantum hoc argumentum Theolo-
gorum ingenia torqueat, & in quam varies di-

ppp

cendi

cendi modos eos abire compellat. Sed his brevitatibus causis prætermittis, respondeo distinguendo Majorem, Principium meriti intrinsecum, & se habens per modum causæ formalis, concedo Majorem, Principium meriti purè extrinsecum, & se habens per modum causæ efficientis moralis, aut finalis, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Incarnatio seu Christus fuit principium meriti SS. Patrum, intrinsecum & formale, nego Minorem, Purè extrinsecum, & se habens per modum causæ efficientis moralis, aut per modum causæ finalis, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Licet ergo Christus non potuerit sibi mereri, etiam de congruo, unionem hypostaticam, quia talis unio non est principium purè extrinsecum & effectivum meritorum Christi, sed etiam intrinsecum & formale, cum sit forma à quo valor meritorius operum Christi desumitur: & quamvis etiam prima gratia justificans non possit cadere sub merito, etiam de congruo, operum præcedentium aut subsequenrium; quia hæc est forma meriti constitutiva, & ad illud per modum causæ purè efficientis non comparatur: Incarnatio tamen potuit cadere sub merito antiquorum Patrum, quia Christus non fuit principium seu causa intrinseca & formalis talis meriti, sed extrinseca duntaxat illud enim solum causavit ad modum causæ efficientis moralis, ut plures existimant, vel ut alii docent, per modum causæ duntaxat finalis, juxta illud ad Roman. 10. *Finit leges Christus ad justitiam omni credenti.*

112. Dices, inter principium meriti & præmium non potest esse mutua causalitas in eodem genere causæ: At si SS. Patres meruissent Incarnationem de congruo, fuisset inter ea mutua causalitas in eodem genere causæ efficientis moralis: Incarnatio enim, seu Christus, fuit (ut diximus) juxta plurimum Thomistarum sententiam, causa efficiens moralis gratiæ antiquorum Patrum; & similiter antiqui Patres fuissent causa efficiens moralis Incarnationis, si illam de congruo meruissent: Ergo &c.

113. Sed negatur sequela Minoris, ad cujus probationem dicendum est, hoc inter meritum de congruo, & meritum de condigno, reperiri discrimen; quod meritum de congruo, cum nullum inducat debitum justitiæ, non est causa efficiens moralis ejus cujus est meritum, sed potius dispositiva & materialis: meritum verò de condigno, cum debitum justitiæ inducat, rationem causæ, efficientis moralis habet: unde si SS. Patres de condigno meruissent Incarnationem, fuisset inter ea mutua causalitas in eodem genere causæ efficientis moralis; ex eo verò quod meruerint eam de congruo, solum sequitur mutua causalitas in diverso genere causæ: Incarnatio enim, seu Christus, qui in genere causæ efficientis moralis fuit principium meriti sanctorum Patrum, in genere causæ materialis, seu dispositivæ, ab illis dependet, quia illi piis & instantibus precibus ac ferventissimis desideriis, ad recipiendum Christum, & obtinendum Incarnationis mysterium se disposuerunt: quæ dispositiones habuerunt rationem meriti de congruo, ut conclusionem secundam declaravimus.

114. Dices rursus: Si Patres antiqui meruissent de congruo Incarnationem, tibi etiam de congruo meruissent primam gratiam: Sed hoc communiter rejicitur ab omnibus melioris notæ Theologis: Ergo &c. Sequela probatur: Qui meretur causam meretur effectum ex ea consecutum; Sed

A primam gratiam Sanctorum veteris Testamenti fuit effectus Incarnationis: Ergo si illi meruerint de congruo Incarnationem, tibi etiam de congruo meruerunt primam gratiam.

Respondeo negando sequelam Majoris, ad id jus probationem dicendum, quod quamvis qui meretur causam, mereatur etiam effectum, naturaliter & per se ex illa secutum; si tamen effectus non sequatur naturaliter, sed liberè ex tali causa, non est necesse illum qui meretur causam, etiam de congruo mereri effectum. Nam si v. g. aliqui mereretur Paulo primam gratiam de congruo, qui postea mediante hujusmodi gratia mereretur Petro conversionem, non propterea dicentur mereri Petri conversionem.

Addo quod antiqui Patres potuerunt quidem mereri de congruo Incarnationem, quia præsupponebantur habere gratiam, non tamen potuerunt mereri primam gratiam, etiam de congruo, quia ante illam non erant amici Dei, nec consequenter poterant ab eo aliquid de congruo promereri, cum tale meritum fundetur in legibus amicitiae, & necessariò præsupponatur gratiam in merente.

S. III.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

EX dictis inferes, B. Virginem, nec meruisse, nec potuisse mereri de condigno, ut esset Mater Dei, bene tamen de congruo.

Prima pars hujus corollarii patet ex supradictis: In primis enim cum maternitas B. Virginis, utpote ad Christum Deum & hominem terminata, Incarnationem involvat, quæ dicta sunt de Incarnatione, de maternitate B. Virginis intelligenda sunt: At suprà ostendimus, nec SS. Patres, nec B. Virginem, nec ullam puram creaturam, meruisse de condigno, nec mereri potuisse Incarnationem: Ergo B. Virgo, nec meruit de condigno, nec mereri potuit Dei maternitatem.

Deinde, Maternitas B. Virginis est bonum aliquo modo infinitum, pertinens ad ordinem superiorem gratiæ & gloriæ, nimirum ad ordinem hypostaticum: Unde B. Virgini propter maternitatem Dei, debetur excellentior cultus, quicquid alteri Sancto propter excellentiam gratiæ, ut notavit D. Thomas 2. 2. qu. 103. art. 4. ad 2. Ergo merita B. Virginis, cum essent solum ordinis gratiæ, erant improporcionata respectu talis præmii, subindeque illud de condigno mereri non poterant.

Addo quod, merita B. Virginis procedebant ex gratia adoptionis, quæ ut sic solum respicit & inclinatur ad acquirendam beatitudinem, non autem ad promerendam ea quæ sunt ordinis hypostatici, ad quem pertinet maternitas B. Virginis, cum sit circumstantia intrinseca Incarnationis.

Dices primò: Qui meretur de condigno dispositionem ad aliquam formam, videtur etiam mereri ipsam formam: Sed B. Virgo de condigno promeruit illum sanctitatis gradum quo ultimò fuit disposita ad maternitatem Dei, ut docet D. Thomas hic art. 11. ad 3. Ergo pariter meruit de condigno suam maternitatem.

Respondeo primò, negando Majorem, quia contingere potest ut dispositio ad aliquam dignitatem non excedat proportionem virtutis merentis, bene tamen ipsa dignitas, licet si v. g. ad hoc ut aliquis fieret Rex, requireretur quod haberet